

Descripció de la varietat

La mongeta bombeta és una de les mongetes tradicionals d'Eivissa més coneguda. És una varietat de mata alta, i per al seu cultiu és recomanable entutorar-la. La beina és semiplana a la seva immaduresa, i ovalada al moment de l'ompliment de la beina, té un color verd intermedi sense colors secundaris. La beina compta amb un grau de curvatura molt feble en forma cònca. La llavor té una forma reniforme, i és de color blanc.

Es pot sembrar a l'abril per collir fins a l'agost, i a l'agost per collir fins al novembre i el desembre.

Origen de la varietat

Tradicionalment s'ha cultivat a l'illa d'Eivissa.

Usos i coneixements

Consum humà

La mongeta bombeta es cultiva per a consum humà, tant la beina com el gra. Atès que és tendra i no fa llenya?, la beina magrana es pot consumir i fins i tot seca, es rehidrata amb aigua i s'afegeix als guisats. Hi ha molts plats tradicionals en què s'utilitza la mongeta bombeta: el bullit, el bullit fresc, guisats...

La primera sembra de la mongeta es realitza per a Sant Vicent i la segona, a l'agost, es porta a terme el dia de Sant Llorenç (10 d'agost) o de Sant Bartomeu (24 d'agost), segons diverses fonts entrevistades.

Observacions

Les mongetes són elements molt valorats i bàsics en l'alimentació tradicional mediterrània, tant pel seu nivell nutricional com per la seva capacitat d'emmagatzematge per consumides durant tot l'any. És per aquest motiu que existia una gran diversitat de varietats diferents de mongetes a cada territori. Les illes Pitiüses no en són una excepció.

Els testimonis han esmentat diverses varietats de mongetes, algunes probablement extintes, com la palaueta, del confitet, palava vermella, vermella, bombeta, de la punxa, plana, de metro, grogueta, d'Alger, de la reina, banya de cabra, garbancera, xebel·lina... És probable que s'hagin conservat les més apreciades, que molts encara conreen als seus horts.

Hi ha varietats comercials molt similars, que es poden confondre amb la varietat local. Actualment continua cultivada en alguns horts familiars.

Caràcters morfològics de la varietat

Planta	
Tipus de creixement	Enfiladissa
Intensitat de color verd de la fulla	Fosc
Inflorescència	
Color de l'estendard de la flor	Blanc
Color ales	Blanc
Beina	
Longitud beina (exclòs bec) (cm)	13,1 ± 1,1
Amplada beina (mm)	1,19 ± 0,06
Relació L/A beina	1,04 ± 0,08
Forma secció transversal (a nivell d'una llavor)	El·líptica
Color del fons de la beina	Verda
Intensitat del color del fons de la beina	Mig
Color secundari	Absent
Filament en la sutura ventral	Present
Longitud del bec (mm)	Curt
Curvatura del bec de la beina	Mitjana
Llavor	
Forma de la llavor (secció longitudinal central)	Reniforme

Número de colors de la llavor	Un
Color principal (superfície més gran)	Blanc
Color secundari predominant	Absent
Pes de la llavor (g)	0,27 ± 0,03